

državah ter obširno pojasni postavo z dne 30. dec. 1909, orisal delovanje centrale za živinorejo na Dunaju in delovanje naše zadruge v Mariboru.

Predavanje (je navdušilo navzoče) za skupno prodajo živine in se je izvolil odbor, ki bo izvršil vsa pripravljala dela.

Konjice.

Popoldan se je vršil velik gospodarski shod v Konjicah. O tem smo poročali že v zadnji številki.

Planina.

Planina slovi po svoji lepi živini, slovi po gospodarjih, kateri skušajo živinorejo povzdigniti. Ker je Planina zelo oddaljena od železnice, se živinorejci, ki so navezani na kupce, ki prihajajo k njim iz daljših krajev, izkoriščajo in jim živinoreja ne donša, onih dohodkov, katere bi morala donášati. Za take kraje se posebno priporoča organizacija, ki jim omogoča boljšo prodajo živine.

Radi tega se je na binkoštni pondeljek priredil na Planini velik gospodarski shod z istim programom, kakor prejšnja dva shoda.

Na vrtu gostilne gospoda Pinterja se je zbralo nad 200 mož in mladeničev, ki so z velikim odobravanjem sledili izvajanjem govornikov in stavili v debati razna vprašanja ter izražali razne želje. Da vedo posestniki ceniti velik pomen živinoreje, je najboljši dokaz dejstvo, da se potegujejo za doseg plemenskega sejma.

Tudi na Planini se je izvolil odbor, ki bo zbiral člane in izvršil vse priprave.

Pri vseh treh zborovanjih sta bila navzoča zastopnika združne vnovčevalnice na Dunaju in v Gradcu, ki sta se pohvalno izrazila o velikem zanimanju, katero kaže slovensko ljudstvo za združne naprave.

Osrednja zadruga bo priredila dne 5. junija gospodarsko zborovanje v Slivnici pri Mariboru, dne 12. junija pa zborovanje pri Veliki nedelji o priliki običnega zbora tamošnje posojilnice.

Politični ogled.

— 80letnica cesarjevega rojstva. Sobotna „Wiener Abendpost“ je razglasila: Kakor smo izvedeli, je ministrski predsednik obvestil deželne poglavarje, da ne bo cesar povodom svojega 80letnega rojstnega dne vsprejemal nikakih osebnih častitanj in poklonstev. — Isotako se ne udeleži tudi nikakih prireditvev v proslavo 80letnega rojstnega dne.

— Volitve v Bosni. V sredo so se začele volitve v sabor, in je izvoljenih sedem Hrvatov, devet mohamedancev in 18 Srbov.

— Balkanska zveza. Turški veliki vezir Hilmi-paša je izjavil, da zelo želi ustanovitev balkanske zveze. Predpogoj je pa, da opuste ostale balkanske države svoje zahteve glede na Makedonijo. Hilmi-paša je pristavil, da bi Avstrija gotovo nasprotovala balkanski zvezi.

— Rusko-japonski sporazum. Po vesteh dunajskih časopisov se ima v kratkem podpisati rusko-japonski sporazum. Vsi listi so mnenja, da bo imel sporazum velik političen pomen.

— Med Rusi in Japonci so končana pogajanja o raznih zadevah na daljnem vzhodu. Japonci si bodo po pogodbi prav tako kakor Avstrija (Bosno, prilastili Korejo. Na drugi strani pa so si Rusi in Angležji začeli deliti Perzijo, kjer so, odkar se je tam vpejala ustava, vedno neredi. Tako izginjajo manjše države v žrelu velikih.

sem-rekel, če mi vrnete ženico, dobite v dar lep mašni plašč.

Župnik se od smeha ni mogel držati pokoncu, ampak je sedel na divan, in iz oči so mu vrele solze od srčnega smeha.

Naposled reče:

— Grgorič, jaz si hočem zaslužiti mašni plašč... Samo pazite: jutri popoldne se bo vrnila zgubljenka ženica.

Drugi dan se poda župnik v Pavlovec. Katičini domačini so se nemalo uplašili, videč župnika. On pa jim reče, da je slišal o njih hčeri Katici, da je pri njih, in bi zelo rad nekaj z njo govoril. Ko sta bila sama, ji je govoril ostro in jezno: mar ne pozna zakonskih dolžnosti, ali je pozabila, kaj je obljubila pred oltarjem, in če lahko opravičuje svoj korak pred ljudstvom... ona bi morala znati, kam pripada.

Katica je nato ponižno odgovorila, da dobro zna, kam pripada, in da se rada vrne v Petrovec, če pride Jaka po njo, in jo lepo prosi — prisiliti pa je ne more ne oče, ne ban, da bi se vrnila.

Župnik jo pogleda, in reče suho:

— Dobro, ali potemtakem Vas moram iz prižnice oznaniti.

— Kaj, kako? ... Iz prižnice? — se splaši Katica.

— Da, da, oznaniti, kot izgubljeno stvar.

— Vi se šalite, gospod župnik.

— Se na misel mi ne pride, da bi se šalil. Jaz Vas oznamim, enkrat, in če to ne bo koristilo, dva, trikrat.

— Oznaniti se ne dam! — vzklikne Katica.

Maja politična naznanila.

Dne 20. maja: V Budimpešti so se vršila zadnje dni skupna ministrska posvetovanja. Glavne točke razprav so zahteve vojne in mornariške uprave, ki zahtevata izrednega kredita 300 do 400 milijonov kron, ki naj se razdele na skupni proračun na več let. — Na Portugalskem so odkrili velikanska poneverjenja. Samo pri zemljiškem kreditnem zavodu, ki je pod nadzorstvom države, znašajo poneverjenja 16 milijonov frankov. — Hrvaški deželni zbor je sprejel novi volilni red. — Trgovinska pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo so prekinjena, in se bodo nadaljevala šele na jesen. Srbija hoče namreč prejskleniti trgovinske pogodbe z Bolgarsko, Turčijo in Rumunsko.

Dne 21. maja: Na Ogrskem se bije hud volilni boj. V tunpoški občini so se spopadli Justhovi in Košutovci. Streljali so z revolverji. Več oseb je ranjenih. Orožniki so zabodli nekega kmeta. — Pokojni angleški kralj Edvard je zapustil oporoko, ki obsega natančno navodila, kako politiko naj zasledujejo Angleži po njegovi smrti. Priporoča, naj čislajo sklenjene zveze, a pravilno naj se vedejo tudi nasproti trozevi. — V prepolaški okolici so streljali Srbi na neko turško patroljo. Ustreljen je bil neki turški korporal, ranjen pa neki turški vojak.

Dne 22. maja: Izvrševalni odbor češke agrarne stranke je imel dne 19. t. m. sejo. O sporazumnih konferencah (posvetovanjih) se je sklenilo, da se usodna pogajanja lahko vrše na Dunaju, a o podrobnostih naj se vrše v Pragi. — Češki poslanec Sokol je izjavil na nekem shodu volilcev, da vstrajajo češki radikalci na stališču narodnega sveta, ki je označilo jezikovno predlogo ministrskega predsednika barona Bienerttha kot nesprejemljivo. — Krečanska narodna skupščina je sklenila, da se moslimov ne pripusti v narodno skupščino, ter se je nato odgodila za 40 dni.

Dne 23. maja: Klub čeških katoliških poslancev je sklenil, da se udeleži jezikovnih konferenc na Dunaju, vendar pod pogojem, da se odločilne seje in vsi sklepi, s katerimi bi bili Čehi kaj vezani, vrše v Pragi. — Kmečka vstaja je vzbruhnila v Bukovini. V Udzticu so zasedli kmetje neko veleposestvo, češ, da so jim obljubili državni poslanci, da se bo posestvo razdelilo. — V Argentini, in sicer v Buenos Airesu, so zadnje dni zaprli nad 1000 anarhistov.

Razne novice.

Iz Sole. Gdč. Lojzika Ferlež je premeščena iz Sv. Jurija v Slov. goricah kot suplentinja v Poljčane.

Iz pošte. Pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji se je napravila poštna nabiralnica. Zvezo ima s pristojno pošto pri Veliki Nedelji. Vsak dan, razun nedelje, bo poštni sel raznašal pošne pošiljatve. S tem je ugodeno dolgoletni želji tamošnjega prebivalstva.

Osebnosti. Gospod Horjak, kaplan v Galiciji, je dobil dopust. Zdravnik mu je konstatiral več bolezní. Gospod Ivan Schiller, kaplan v Dolu pri Zidanem mostu, je odšel v Ameriko.

Opozarjamo vse somišljenike, da vpošiljajo od sedaj naprej vse prispevke, namenjene obmejnim Slovincem, direktno „Slovenski Straži“ v Ljubljano. Sedaj, ko sme si osnovali centralo, moramo skrbeti tudi za centralizacijo naših denarnih sredstev. Poskrbeli bomo, da bodo vsi darovi iz Stajerskega pravočasno objavljeni v naših listih. Na noge! Pošiljajmo pridno in veliko „Slovenski Straži“ v Ljubljani! Meja rabi!

— Zakaj pa ne? — vpraša mirno župnik. — Vi ste bili že trikrat oznanjeni, in nato ste radi šli v Petrovec; meni se zdi, da bo oznanilo že nekaj pomagalo.

— Na to misel Vas je pripravil moj mož, Jaka, — zajoka Katica — da, njemu bi bilo ljubo, da bi se osramotila pred vso župnijo.

— Potem se varate — odvrne župnik. — Vaš mož sam ni hotel slišati o oznanilu. Govoril je samo dobro o Vas, n. pr.: da ste lepa, pobožna in najboljša žena v celi župniji.

— Ali je to on v resnici pravil? — vpraša Katica živo.

— Da, in še več — odvrne župnik.

Katica se malo zamisli, a potem vpraša proseče:

— Gospod župnik, o onem oznanilu niste mislili resno?

— Povsem resno! — reče župnik. — Včeraj sem mislil oznanilo napisati! ... Ker sem pa imel tu v bližini obiskati nekega bolnika, sem stopil k Vam ... Z Bogom!

Predno je mogla Katica kaj povedati, je župnik že zaprl vrata za seboj.

To so bile hude ure, ki jih je imela Katica po odhodu župnika. Ugajalo ji je, da Jaka o nji tako lepo govori ... in uverjena je, da pride po njo, in jo prosi odpuščanja ... a v drugem se je bala oznanila.

Vedno se je tolažila, da se je župnik samo šalil. Ali sumnja, da je le res, kar je govoril tako odločno, ji ni dala miru. Če to stori, kaka sramota! —

* Kandidata za mareberški-gornjegrajski okraj ne morejo najti liberalci. Zadnje nedelje dne 22. t. m. je prišel general vseh liberalcev dr. Kukovec v Velenje, kjer je zbral okoli sebe vse zveste pristavo volilnega okraja. Malo jih je bilo in ti še so bili po večini liberalni učitelji. Preiresovali so sem in pa tje, koga bi naj izbrala „ljudska volja“ za liberalnega kandidata, oziroma tudi za kandidata „neodvisnih kmetov.“ Kajti sedaj bodo celjski doktorji z vsem liberalno-učiteljskim priveskom zopet neizmerno kmetu prijazni, dočim hočejo istočasno od kmeta imeti kar 3 milijone za učitelje. Ogledovali so si župana Kaca, a mož ne zna nič, tudi govoriti ne. Slovenjgraški uradnik Vaupot nima druge lastnosti nego da je liberalec. Ljuba bi jim bila najbolj Verdrik in Skasa-Pavlinec, a sta stara stajerčijanca, stranka pa si je v svoji mladosti dala naslov Narodna stranka. Liberalci so v največji zadregi, dogospodarili so v treh letih tako temeljito, da niti kandidata ne morejo dobiti.

* Bolj jih. Vse liberalno časopisje je zaječalo, ker smo slovenskemu ljudstvu odkrili, da hoče liberalno učiteljstvo nastopiti nasproti slovenski obstrukciji in sicer da dobi nove plače, skupaj v znesku tri mil. kron. Boj naših poslancev velja za gospodarske in narodne pravice vsega slovenskega ljudstva na Stajerskem, a te pravice so liberalnim učiteljem deveta briga, da se le njim zvišajo plače. Plača / nad vse in za to prodajo ti ljudje tudi slovensko ljudstvo! Zares nizko je padlo liberalno učiteljstvo in naše ljudstvo ga mora pač dobro poznati, ker zadnjič ni hotelo voliti več njegovih kandidatov. Liberalno učiteljstvo pa nima nobene pravice se pritoževati nad pisavo naših listov, kajti za tako izdajalsko početje ni nobena beseda ostra dovolj. Ljudem, ki za svoje plače prodajajo koristi narodove, ne gre spoštovanje. Za izdajalce je povsod le zaničevanje.

* Urednik oproščen. Naš list je pred kratkim v neki zadevi precej ostro prijel kokarskega župana Praznika in učitelja Knafliča. To pa tema gospodoma ni bilo prav, in županstvo Kokarje nam je poslalo uraden popravek po par. 19. tisk. zak. Popravek je bil popolnoma nepravilen, ker se ni v njem nobena naših trditvev ovrkla, pač pa so se popravljale stvari, ki jih mi sploh nismo trdili. Zato popravka tudi nismo objavili. Županstvo Kokarje je nato potom državnega pravdnštva zahtevalo, da objavi uredništvo nepravilni popravek. Uredništvo pa se ni udalo, in tako je prišlo do obravnave, ki se je vršila v soboto, dne 21. t. m. pred mariborskim okrajnim sodiščem. Tožen je bil urednik g. Rakovič po par. 21. tisk. zak. (radi neutemeljene odklonitve popravka po par. 19.). Obtoženca je zastopal odvetnik dr. Leskovar. Tekom obravnave se je dogualo, da popravek ni le sam na sebi nepravilen, ampak da je poslalo županstvo Kokarje državnemu pravdnstvu popravek, ki se je celo bistveno razlikoval od popravka, poslanega našemu uredništvu. To dejstvo je treba pibiti, da se razvidi, kakih sredstev se poslužujejo gotovi ljudje, samo, da bi uničili svojega nasprotnika. Urednik je bil seveda oproščen.

* Kam je šlo pol milijona? Znano je, da je minolo zimo na Vrhniku umrl bogatin Kotnik imenoval za svojega glavnega dediča družbo sv. Cirila in Metodova v Ljubljani. Spominjamo se, koliko vrišča je bilo takrat po liberalnem časopisju, da prejme Ciril-Methodova družba okoli pol milijona kron. No, stvar pa ne pojde tako gladko. V nekaterih liberalnih možeh, kakoršni se najdejo tudi med sorodniki pokojnega Kotnika, je skrb za lastni žep večja, kakor pa skrb za prospeh slovenskih šol. Prišlo je že do tega, da se mora Ciril-Methodova družba sodnijsko pravdati s sorodniki pokojnega Kotnika, če hoče sploh kaj dobiti. Sorodniki namreč nameravajo ali popolnoma izpodbiti oporoko Kotnikovo s trditvijo, da jo je napravil umirajoč, ko sploh ni bil več pri čisti pameti, ali pa, če

Ne, to je ne sme zadeti! ... Pozno popoldne je premagal trdovratno glavico strah pred sramoto.

Ura v zvoniku je bila pet, ko se je Katica približevala Petrovcu. Šla je počasi s povešeno glavo.

Jaka je, za njeno vrnitev vse okusno napravil. Vrata je okinčal z zelenjem in venci, oblekel najlepšo nedeljsko obleko, družini pa dal prosto celo popoldan... Dekla je napekla kolačev, mesa, on pa je prinesel iz kleti vina. Kupil je tudi en kilogram smodnika.

Ko je prišla Katica na dvorišče in opazila vse ovenčano, je zardela do las. Jaka ji je šel nasproti, in jo prijel za roko. V istem času pa zagrme topiči, in družina vzklikne:

„Živela!“

Katica se je vstrašila in obledela, kakor stena; ali mož jo nežno povede v sobo in posadi za obilno mizo.

— Prvi dan, treba, da malo proslavimo — je rekel. — Veš, prvikrat sem te lahko dobil, a drugikrat že malo težko ...

Katica ni prav znala, kako ji je. Z ene strani jo je ganila moževa ljubezen, a z druge strani se je jezila, čemu so jo tako pozdravili. Ni znala, ali bi jokala, ali se smejala.

A dalje na župniškem dvorišču je stal župnik in se prisrčno smejal.

Katica je bila od slej tako ljubezniva in ponižna, da je bilo veselje. — Samo enkrat je pobegnila, a nikdar več neče tega storiti, tako jo je poučil trenotek sprejema.

Na Veliko noč pa je opravil župnik službo božjo v novem, v zlato vezanem mašnem plašču.